

Een plaats om te geloven,

Visiestuk van de Protestante gemeente te Heinkenszand, 2012-2015

I. Uitgangspunten

1. De roeping van de gemeente

*Een lied van uw verwondering
dat nòg uw Naam niet onderging,
maar weer opnieuw geboren is
uit water en uit duisternis
(Lied 655:3)*

Als Protestantse Gemeente te Heinkenszand weten wij ons, in het spoor van de generaties die ons zijn voorgegaan en met de kerken van alle tijden en plaatsen, geroepen tot de belofte van Gods Aanwezigheid, zoals die is verwoord in Gods Naam: *'Ik zal er zijn'* (Exodus 3)

De God met deze Naam gaat het volk Israël door de woestijn voor naar land van belofte: *'Ik ben de HEER (Ik-zal-er-zijn) uw God die U uit het land Egypte, uit het diensthuis geleid hebt'*. (Exodus 20:1).

Deze God spreekt door de profeten tot het volk Israël, dat in ballingschap is overgeleverd aan andere goden: *'Ik ben de HEER (Ik-zal-er-zijn) dat is mijn Naam'* (Jesaja 42:8). Van die Naam zingt Gods gemeente vanaf den beginne: *Onze Hulp is de Naam van de HEER (Ik-zal-er-zijn) die hemel en aarde gemaakt heeft* (Psalm 124:8)

Als Christelijke gemeente belijden wij Jezus Christus als de belichaming van Gods Naam. Naar het woord van de Opgestane tot zijn leerlingen: *'Ik ben met jullie tot aan de voltooiing van deze wereld'* (Mattheüs 28:20).

Met de kracht van de Heilige Geest hebben Apostelen, geloofsgetuigen en allen die ons zijn voorgegaan, ons Gods Naam toevertrouwd om te gedenken en zo door te geven aan de komende generaties. Naar het woord van Paulus aan de gemeente te Rome: *'Genade zij u en vrede van God onze Vader en van de HEER Jezus Christus'* (Romeinen 1:7b)

De teksten van Oude en Nieuwe Testament zijn onze eerste bron van geloof. De verhalen en getuigenissen uit het Oude Testament bepalen ons bij Gods onvoorwaardelijke trouw, waar het Nieuwe Testament van spreekt als 'genade'. Zij is groter dan alles wat wij ons in geloof, opvattingen en idealen toegeëigend hebben, en wat zich door de tijden heen als machtiger en aantrekkelijker aandient.

Wij zingen mee met Lied 650:2

*'Gods goedheid is te groot
voor het geluk alleen,
zij gaat in alle nood
door heel het leven heen'*

Als Protestantse gemeente zijn wij deel van de wereldkerk en delen in haar rijke tradities. Wij volgen de Protestantse traditie, zoals die is verwoord in de door de PKN aanvaarde geloofsbelijdenissen.

Gelovend in Gods onvoorwaardelijke trouw, in de genade van Jezus Christus en in de kracht van de Heilige Geest komen wij bij elkaar. Iedereen, ongeacht wat hen zou kunnen uitsluiten, en in de geschiedenis van de kerk soms heeft uitgesloten, is genodigd tot volledige deelname aan Woord en Sacramenten.

Naar eigen vermogen en talenten weten wij ons geroepen tot het samen vieren; het voorgaan in Woord en Sacrament; het leren van geloof aan jong en oud; het omzien naar elkaar in pastoraat; het ondersteunen in diaconaat; en het verantwoord beheren van het eigen bezit.

2. Een seculiere tijd

*'Wek de dode Christenheid
uit haar zelfverzekerdheid'*

(Lied 967:2)

Kerkgang en Christelijk geloof nemen in Nederland en West Europa na de jaren 60 van de vorige eeuw versneld af. Deze neergang is het gevolg van een culturele en sociologische ontwikkeling die al eeuwen gaande is en meestal secularisatie wordt genoemd. Secularisatie behelst veel meer dan afnemend kerkbezoek. Het is door kerkelijke veranderingen niet zomaar te keren of tot stilstand te brengen.

De conclusie dat er in deze 'seculiere tijd' niet meer wordt geloofd is te gemakkelijk. In een samenleving waar doelmatigheid, materialisme en wetenschappelijk bewijs de toon aangeven, lijkt het besef van 'spirituele leegte' ook tot een openheid voor een 'nieuwe religiositeit' te leiden. Ondanks dat gegeven is onverschilligheid ten aanzien van religie en vooral Christendom het overheersende beeld. We leven in een 'post-christelijke' samenleving.

De Protestantse kerk lijkt landelijk en plaatselijk zowel spiritueel als organisatorisch nog steeds te zijn gericht op een rol als 'volkskerk'. Als we deze tijd serieus nemen, zullen we ons moeten bezinnen op de roeping van de kerk in haar positie als krimpende minderheid. Kwetsbare gemeenschappen beschikken vaak over onvermoede kracht, maar niet zonder zich van de eigen kwetsbaarheid bewust te zijn.

3. Bezinning

De bescheiden, soms zelfs marginale plaats van kerk en christelijk geloof in een seculiere tijd vraagt dus om een spirituele en organisatorische herbezinning.

De kwetsbaarheid van de gemeente, de kostbaarheid van haar bronnen en de mate waarin Christelijk geloof alom problematisch is geworden, dienen we hierbij serieus te nemen.

Daarom zullen we moeten beginnen met fundamentele vragen:

- hoe kunnen wij in deze post-christelijke spreken over de aanwezige God, de HEER, *Ik-zal-er-zijn?*
- welke bronnen van geloof kunnen we daarbij aanboren?
- wat is de rol van onze kerkelijke traditie hierbij?
- welke bronnen en tradities vinden wij zo kostbaar dat we deze aan de volgende generaties willen doorgeven?

In al deze vragen richten wij ons allereerst op de inhoud en de kwaliteit.

II 'Toepassing'

Pastoraat

'Hij zei tot mij: Mensenzoon, sta op je voeten, ik wil met je spreken. (*Ezechiël 2:1*)

Uitgangspunt

De gemeente is voor iedereen, jong en oud, een plaats waarin men zich geborgen en thuis moet kunnen voelen, waar men stil kan zijn, het Woord kan horen en geloof, spiritualiteit kan ervaren.

Met de inzet van ieders talenten zal het omzien naar elkaar (individueel en groepspastoraat), het gezamenlijk Vieren, het Leren en een duidelijke plek voor de Jeugd, binnen die gemeente volop tot zijn recht kunnen komen.

Huidige situatie

Het bezoekwerk is ingedeeld volgens leeftijdsgroepen. Voor ouderen (75+) op vaste momenten (contactpersoon bezoekt op verjaardag en Kerst, plus op verzoek) voor overigen op verzoek of door opmerkzaamheid vanuit kerk of omgeving. Daarnaast vindt bezoekwerk plaats rondom doop, huwelijk, overlijden of ziekte.

De pastorale zorg wordt uitgevoerd door de contactpersonen, bezoekouderlingen, de kerkelijk werker en de predikant.

Naast de individuele zorg bestaat ook het groepspastoraat voor ouderen. In de vorm van ouderen ochtenden en - avonden.

Jeugdpastoraat is gericht op het omzien naar kinderen, jongeren. Zij kunnen met vragen over bijvoorbeeld het geloof of over zichzelf terecht bij de clubleiding, predikant en evt. jeugdambtsdragers.

Aanbevelingen / opties tot actie

Om het individueel pastoraat goed te laten functioneren is informatie uitwisseling met contactpersonen, clubleiding, ouderlingen, kerkelijk werker of predikant uitermate belangrijk. Door toerusting o.a. op regelmatige contactavonden van de betrokkenen zal hiertoe een basis worden gelegd. Ook het opzetten van een zondagsbrief kan hier een bijdrage aan leveren. Meer informatie heeft vaak ook een grotere betrokkenheid tot gevolg.

1. Vieren

Uitgangspunt

De kerk is de plek waar gevierd wordt. Dat gebeurt in de kerkdienst, de viering.

De gemeente ontmoet elkaar rondom Schrift en Sacrament. In het licht van de opgestane Christus.

Huidige situatie

In de kerk wordt op zondag het geloof gevierd. Op van te voren vastgestelde zondagen vieren we de maaltijd van de HEER en de doop.

Tijdens de advent- en 40-dagentijd en in de Stille Week vieren we Vespers.

De feesten van de kerk geven betekenis en diepte aan het leven. Het zijn bakens in de tijd, die gemarkeerd worden met bepaalde kleuren voor de feesten en de periodes die er aan vooraf gaan. We laten dit o.a. zien door de kleuren van de antependia en met symbolisch, liturgische schikkingen.

Een aantal keren per jaar (naast bijzondere ook tijdens gewone vieringen) worden koren of muziekgroepen uitgenodigd.

Voor de kinderen is er de kindernevendienst. Voordat zij naar hun eigen ruimten gaan, wordt hen vaak, op hun eigen plaats voorin de kerk, een verhaal verteld. Jongeren in de

middelbare schoolleeftijd vinden de weg naar de wekelijkse diensten moeilijk. Middels 12⁺ diensten (met voorganger en ouderling van dienst) op de zolder van de Barbestein) wordt aan deze groep aandacht besteed. Ouders kunnen hierin een stimulerende rol spelen. Ook worden er ca. 3 jeugddiensten (w.o. naast een dienst met de Wegwijzer een Taizé viering) per jaar georganiseerd, die allereerst op de kinderen en jongeren zijn gericht maar waarbij ook voldoende aandacht en ruimte voor het vieren van de overige gemeenteleden moet zijn.

Elk jaar wordt ook het Kinderkerstfeest gehouden. Deze dienst, speciaal gericht op kinderen en gezinnen bereikt ook veel mensen die niet regelmatig een kerkdienst bezoeken.

Aanbevelingen / opties tot actie

Een ruimte om te vieren in de meeste letterlijke zin: een vaste plaats voor doopvont, schikking, paaskaars, tafel, antependia (en evt. nieuwe technologische middelen).

Plaats voor een koor en een plaats met de kinderen voor hun eigen verhaal.

Die plek moet er verzorgd en eerbiedwaardig uitzien.

Het zoeken naar nieuwe vormen van liturgie die passen in de traditie en die uitnodigen voor heel de gemeente.

Extra speciale (jeugd, 12+, Taizé) diensten op een ander moment, zondag- of zaterdagavond. Blijvende toerusting door materiaal én predikant in en rondom voorbereiding van de vieringen.

2. Leren

Uitgangspunt

Naar eigen vermogen en talenten weten wij ons geroepen tot het leren van geloof aan jong en oud. Voortdurend leren, toerusting, geeft verbreding en verdieping van het geloof in de aanwezige God, de Heer *'Ik zal er zijn'*.

Huidige situatie

Geloofsopvoeding.

Met ouders van pubers gestart. Daarna geloofsopvoeding vervolgd door met ouders van kinderen van 0 tot 6 jaar een aantal avonden, in samenwerking met de Wegwijzer en jeugdouderling, te spreken over geloofszaken.

Speciale groepen, zoals Grondwoorden van Geloven en Bijbelkring, gespreksgroep en themavonden 'Rondom een Bijbelboek' bij elkaar komen.

De betrokken vrijwilligers die de kinderen, jongeren iets willen leren tijdens deze momenten (crèche, kindernevendienst, 12+kerk, voorbereiding jeugddiensten clubs, Wegwijzer enz.) worden toegerust door evt. een methode én door toerusting en uitleg van de predikant.

Thema-avonden.

Met het aanbieden van gevarieerde onderwerpen die een breed publiek trekken, ca. 3 thema-avonden per jaar organiseren.

Aanbevelingen / opties tot actie

De jeugd betrekken en leren wat vieren / eredienst is, door o.a. jeugddiensten, is ook een vorm van catechese. Hieraan tijdens bezoek aan jeugdclubs, ochtenden met school tijdens liturgische hoogtijdagen en erediensten, meer aandacht geven.

Daarnaast in het PB van gedachten wisselen over Belijdeniscatechese, ten einde een visie te ontwikkelen.

Meer contact tussen jeugd, jongeren en overige gemeenteleden, o.a. door invulling van clubavonden door wisselende gemeenteleden (denk aan verhalen over de Stormvloed), voorbereiding jeugddiensten door jongeren én ouderen enz..

Om van de huidige situatie t.a.v. het Pastoraat, Vieren en Leren naar de uitgangspunten te komen, dienen de aanbevelingen de komende periode als leidraad.

Op dit moment bereiken we vooral ouderen en jongeren, maar zien we dat in de doelgroep van ca. 25 t/m 60 jaar, en zeker de groep 40-60 jaar ook meer aandacht nodig heeft. Deze doelgroep willen we bereiken door het aanbieden van toerusting én pastoraat, ook door generatiegenoten.

Hiervoor kunnen we (voor kleinere groepen) het groothuisbezoek weer in leven roepen en/of (voor grotere groepen) verder gaan met *Grondwoorden van Geloven* en daarnaast op zoek gaan naar nieuwe vormen.

Als we met onvermoede kracht op onze omgeving uitstralen dat wij blijven spreken over de aanwezige God, de Heer, *Ik zal er zijn*, kunnen we allen meezingen

*'Gods goedheid is te groot
voor het geluk alleen,
zij gaat in alle nood
door heel het leven heen'*
(Lied 650:2)

Diaconie

In het algemeen is het de taak van de diaconie om de gemeente te helpen bij en het stimuleren tot haar dienstverlenende taak. De diaconie is bestemd voor alle mensen binnen onze kerkelijke gemeenschap, voor mensen binnen de gemeentegrens Heinkenszand, voor mensen buiten onze gemeentegrens in Nederland en elders op de wereld. Wij kunnen hen helpen met onze aandacht en ondersteunen met geld dat tijdens de collectes in de Eredienst wordt opgebracht.

Hoe kunnen we elkaar en anderen helpen en tot steun zijn?

Vanaf de eerste gemeente neemt de zorg aan minderbedeelden een grote plaats in. Zo vielen deze eerste gelovigen op in de samenleving (Handelingen 2:45) Een van de actiepunten van de vroege kerk is het aanstellen van diakenen, mannen en vrouwen die voor de zwakken in de samenleving zorgden. Daarmee volgden ze Jezus, Hij geeft zelf duidelijk het voorbeeld. Hij roept op om oog te hebben voor onze naaste en laat zelf zien hoe dat moet.

Kerk en diaconaat zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. Van diaconaat bestaan allerlei definities maar ze komen allemaal op hetzelfde neer: goed en recht doen vanuit een christelijke motivatie. Het kan hierbij gaan om materiële hulp maar ook om medeleven en bemiddeling bij het zoeken naar de juiste hulp of instantie. Het is hierbij wel belangrijk om rekening te houden met de reikwijdte. Helaas is het onmogelijk om de hele wereld te redden maar is het goed om te bedenken dat het verschil kan zitten in de wereld van één persoon of gezin.

Ook binnen onze gemeente is de diaconie actief.

Er worden vele goede doelen geselecteerd in binnen en buitenland waarvoor de diaconie collecteert en waar een bijdrage aan wordt overgemaakt. Er worden activiteiten georganiseerd om ouderen en eenzamen bij elkaar te brengen. In samenwerking met Caritas, de diaconie van de RK-kerk, wordt sinds een aantal jaren op eerste kerstdag een kerstdiner aangeboden aan ouderen en alleenstaanden. De diaconie probeert door het beheer van een vrijwilligersbank mensen vanuit de kerk of daarbuiten die hulp vragen te koppelen aan mensen die hulp bieden. Bijvoorbeeld boodschappen doen, belastingpapieren invullen of een luisterend oor bieden. Het geeft aan dat er ook in deze tijd behoefte is aan verschillende vormen van hulp. Door de langer aanhoudende crisis raken steeds meer gezinnen en personen in een maatschappelijk isolement door een scheiding of omdat banen wegvallen en financiële lasten doorgaan. Eén op de negen kinderen leeft volgens een recent onderzoek in armoede. Dit houdt in dat kinderen niet genoeg gezonde voeding of warme kleren krijgen. Er is geen geld meer voor een sportclub, zwembad, kinderfeestje of een schoolreisje. Vaak schamen kinderen zich en durven geen vrienden en vriendinnen mee

naar huis te nemen. Ook binnen onze gemeente is er diverse keren individuele financiële hulp geboden. Ondanks dat de diaconie op deze manier actief is, is dat werk nauwelijks zichtbaar. Zo hoort het ook te zijn, discretie is bij hulpverlening door de diaconie een eerste vereiste. Een hulpvraag komt binnen via predikant, kerkelijk werker, ambtsdrager, gemeenteleden of via school.

Binnen onze gemeente worden ook jongeren, tieners en kinderen aangemoedigd en begeleid bij diaconale activiteiten. In principe zijn er twee soorten jeugddiaconaat te onderscheiden: diaconaat dóór jongeren en diaconaat vóór jongeren. Vanuit de diaconie worden voorstellen gedaan of door de jeugdclubs worden bepaalde goede doelen opgepakt en uitgewerkt en door de diaconie met praktische en financiële hulp ondersteund. Het doel hierbij is eigenlijk tweeledig: de ander mag weten hoe de liefde van Christus doorwerkt in het hart van een tiener. Daarnaast mag het werk ook dienen om de jongeren bewust te maken van het feit dat er nood is in deze wereld door kennis te nemen van de problematiek van de maatschappij, de wereld om ons heen.

Er zijn binnen en buiten onze gemeente jongeren die best een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Die problemen hebben, bijvoorbeeld met hun gezondheid, met hun thuissituatie of eenvoudigweg leven in armoede. Begeleiding hierin geeft vorm aan het diaconaat vóór jongeren.

1. Omzien

Diaconaat is de roeping van een onze gemeente om oog en oor te hebben voor mensen die verdrukt worden of in knel zijn geraakt, en ook voor de toestanden in de maatschappij, die dit veroorzaken of nog verergeren.

Het diaconale doel is samen met hen, als bondgenoot en als gelijkwaardige, deze verdrukking en knelsituaties te bestrijden, Samen hopen wij de gemeente en de gemeenschap bewust te maken van deze knelpunten. Diaconaat is een taak van de hele gemeente waarbij het aan de diaken is de gemeente bewust te maken van haar verantwoordelijkheden in deze, en zo stimulerende te werken bij het tot stand komen van discussie en activiteiten, Ultiem doel is het bestrijden van alle wantoestanden en ongelijkheid in de wereld.

2. Jeugd

Jeugddiaconaat heeft twee kanten, diaconaat voor de jeugd en het diaconaat door de jeugd. De diaconie gaat een jeugd advies commissie diaconie in het leven roepen. Een advies stem vanuit een jeugd advies commissie geeft de jeugd een stem in het diaconaal beraad die als zeer waardevol kan worden ervaren.

We zijn voornemens om met de jeugdclubs plannen te maken om een groots opgezet paasontbijt te organiseren in Heinkenszand.

Binnen dit soort op te zetten acties, willen we de leiding vanuit de jeugdclubs laten komen die ondersteund zullen worden door de diaconie.

College van Kerkrentmeesters

Beheren

Uitgangspunt

Het scheppen/vervullen van financiële en technische randvoorwaarden om als actieve kerkelijke gemeente nu en in de toekomst te functioneren.

Het college heeft de volgende ambities:

- Het optimaal inzetten van het financieel en technisch inzicht en van het

- organiserend vermogen;
- Het hanteren van een transparante, open en nauwgezette werkwijze;
  - Het verzorgen van een heldere communicatie naar de kerkenraad, naar de gemeenteleden en naar andere commissies en groepen binnen de gemeente;
  - Intensieve werkcontacten met diverse kerkelijke groepen/commissies, functionarissen, etc..

Huidige situatie

De elementaire taken van het College van Kerkrentmeesters zijn de volgende:

a. Verwerving van geldmiddelen

- Deelname aan de actie Kerkbalans ter verkrijging van vaste vrijwillige bijdragen;
- Collecteren tijdens de erediensten;
- Extra acties t.b.v. specifieke doelen.

b. Beheer van de middelen

Om de middelen zo goed mogelijk te verdelen en te zorgen dat de gemeente aan de uitgangspunten toekomt, stelt het College van Kerkrentmeesters jaarlijks een begroting, rekening en balans op die ter goedkeuring aan de kerkenraad wordt voorgelegd.

Het financiële beleid van het College is erop gericht dat er jaarlijks een acceptabele, zo mogelijk sluitende, begroting overlegd kan worden.

c. Werkgever

Het dienstverband van de medewerkers is een primaire taak van het College van Kerkrentmeesters.

d. Beheer gebouwen

e. Beheer archieven

f. Bijhouden ledenregister

Uit het ledenregister moeten de gewenste gegevens kunnen worden verstrekt aan predikanten, kerkelijk werker en/of ouderlingen.

g. Gemeente en financiën

Een volwaardige geloofsgemeenschap valt te omschrijven als een gemeenschap die de beschikking heeft over een (fulltime) predikant, een kerkelijk werker, een organist, een koster, een kerkgebouw, een pastorie, en voldoende financiële middelen voor de uitvoering van allerlei activiteiten.

h. Onderhoud

Om de kerkgebouwen en pastorie in goede staat van onderhoud te houden en om de uiterlijke uitstraling in de omgeving positief te houden dient jaarlijks een substantieel bedrag geïnvesteerd te worden.

Aanbevelingen / opties tot actie

- uitbouw van de actie Kerkbalans naar de weinig en of niet bijdragende leden om zodoende de financiële krimp van de gemeente tegen te gaan;
- ontruimingsplan voor beide kerken;
- meerjarenplan onderhoud actualiseren om ook de financiële risico's in beeld te brengen;
- meerjarenplan financiën actualiseren om zodoende scenario's te schrijven n.a.v. de ontwikkelingen in de ledenaantallen en de overige activiteiten van de gemeente;
- promoten van de activiteiten van de taakgroep gebouwen;
- continuïteit van de dienstverlening waarborgen.